למטה למטה מן הביצים למעלה למעלה מן הביצים וכשות שלא בזמנה תנא כשם שקשה שלא בזמנה כך יפה בזמנה אמר רב פפא זמנה תמוז שלא בזמנה טבת יומי ניסן ויומי תשרי לא מעלו ולא קשו: **אמר** כתבו גט לאשתי ואחזו קורדייקוס וחזר ואמר אל תכתבו אין דבריו האחרונים כלום: אר"ש בן לקיש כותבין ונותנין גט לאלתר ור' יוחנן אמר [א]אין כותבין אלא לכשישתפה מ"ט דר"ל דקתני אין בדבריו האחרונים כלום ור' יוחנן אמר לך אין בדבריו האחרונים כלום דלכי מתציל לא צריך למיהדר אימלוכי ביה ולעולם אין כותבין אלא לכשישתפה במאי קמיפלגי ר"ל מדמי ליה לישן ור' יוחנן מדמי ליה לשוטה ור' יוחנן נמי לידמיה לישן ישן לא מחוסר מעשה האי מחוסר מעשה ור"ל נמי נידמייה לשוטה שוטה לא סמיה בידן האי סמיה בידן [א]בישרא סומקא אגומרי וחמרא מרקא ומי אמר ר' יוחנן הכי [ב]והאמר רב יהודה אמר שמואל [ב]שחט בו שנים או רוב שנים ורמז ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו ותניא [ג][ג]ראוהו מגויד או צלוב על הצליבה ורמז ואמר כתבו גט לאשתי הרי אלו יכתבו ויתנו הכי השתא התם דעתא צילותא היא וכחישותא הוא דאתחילה ביה הכא דעתא שגישתא היא ומי אמר שמואל הכי והאמר רב יהודה אמר שמואל [ד]שחט בו שנים או רוב שנים וברח מעידין עליו ואי ס"ד חי הוא אמאי מעידין עליו [ה]אמרי חי הוא וסופו למות אלא מעתה יהא גולה על ידו אלמה תניא [ו]שחט בו שנים או רוב שנים ה"ז אינו גולה הא איתמר עלה א"ר הושעיא [ז]חיישינן שמא הרוח בלבלתו אי נמי הוא קירב את מיתתו מאי בינייהו [ח]איכא בינייהו דשחטיה בביתא דשישא ופירכס אי נמי דשחטיה בברא ולא פירכס: נשתתק ואמרו לו נכתוב גט לאשתך כו': וליחוש דלמא שיחיא דלאו לאו נקטיה אי נמי שיחיא דהן הן נקטיה א"ר יוסף בר מניומי אמר רב נחמן דאמרינן ליה בסירוגין וליחוש דלמא שיחיא דסירוגין נקטיה [ט]דאמרינן ליה חד לאו ותרין הן ותרין לאו וחד הן דבי רבי ישמעאל תנא [י]אומרים לו דברים של ימות החמה בימות הגשמים ושל ימות הגשמים בימות החמה מאי ניהו אילימא [ד]גלופקרי וסדיני ליחוש דלמא קורא אחדיה א"נ חמה אחדיה

אלא

למטה מן הכילים. כמו ברגליו ובשוקיו: **למעלה מן הכילים.** בכתפים ובצואר ובקילבוסת: **כותבין ונותנין גט לאלתר.** ואפילו בתוך חוליו הואיל ואמר קודם לכן ולא אמרינן שוטה הוא ואינו יכול לגרש: **אימלוכי ביה.** ליטול רשות: **האי מחוסר מעשה.** שצריך רפואה בשרא סומקא אגומרי: **לאו סמיה בידן.** אין סם לרפואתו בידינו: **מגויד.** מחותך בסכינות. לשון גדו אילנא (דניאל ד): **צילותא היא.** צלולה היה דעתו אלא שכהה כמו מלהוליא דבר בפיו: **שגישתא.** תרגום של מהומה (ה) כלומר דעת מבולבל: **ומי אמר שמואל.** שחט בו שנים כותבין גט לאשתו אלמא גט מקיים הוא: **מעידין עליו.** שמת להשיא את אשתו: **חי הוא.** וגיטו מקיים אבל סופו למות לכך מעידין עליו לאחר זמן להשיא את אשתו היכא דלא גירשה: **אלא מעתה.** הואיל וסופו למות: **יהא גולה על ידו.** השוחטו בשוגג: **הרוח בלבלתו.** ואלמלא הרוח לא מת: **הוא קירב את מיתתו.** על ידי שפירכס ונמצא שלא הרגו זה אבל מכל מקום סופו למות: **שיחיא דלאו לאו נקטיה.** חולי של שגעון המלמדו תמיד להרכין ראשו בהרכנת לאו או הין ואינו משיב על דברי שאלתם: **שיחיא.** השתטויה: **בסירוגין.** ממתינין בין הרכנה לשאילה שעה ומחזרין ושואלין לו אותה שאילה עצמה: **שיחיא דסירוגין.** לשתות ולהרכין בענין זה לשעות: הכי גרסינן **חד לאו ותרין הין ותרין לאו וחד הין.** דכי הך שיחיא לא נקטיה: **אומרים לו.** כשבודקין אותו על לאו שואלין לו אם מבקש דברים הראוין לו בימות החמה ועכשיו ימות הגשמים: **גלופקרין.** קוט"א בלע"ז: **וסדיני.** אם יכסוהו בסדיני פשתן בימות הגשמים: **דלמא קורא אחדיה.** בימות החמה ואע"פ שמשיב הין על הגלופקרין לאו שוטה הוא:

דקתני אין בדבריו האחרונים כלום. מייתור הלשון דייק דהוה ליה למימר הרי אלו יכתבו ויתנו אי נמי דייק מדלא תנא אין צריך לבודקו פעם שניה דהוה משמע שממתינים מיהא עד שישתפה: **ומי** אמר רבי יוחנן הכי והא אמר שמואל שחט בו שנים כו'. וא"ת השתא דמדמי ליה לאחוז קורדייקוס תקשי ליה מתני' דקתני מי שאחזו קורדייקוס ואמר כתבו גט לאשתי לא אמר כלום והכא בשחט בו שנים ואמר כתבו הרי אלו יכתבו ויתנו וי"ל דהא פשיטא דבשעה שאמר כתבו אכתי דעתא צילותא היא ולא דמי לאחוז קורדייקוס אבל קודם שיכתוב ויתן יתחלש ויתקלקל ועל שעת נתינה נראה לו לדמות לאחוז קורדייקוס וקשה לרבי יוחנן דאמר אין כותבין ונותנין עד שישתפה הקשה הרב רבי אלחנן דאמאי פריך לרבי יוחנן לר"ש לקיש נמי תיקשי דהא טעמא דר"ש לקיש באחוז קורדייקוס משום דסמיה (א) בידיה והכא דאין סמיה בידיה מודה ר"ל דאין כותבין ונותנין דמדמי ליה לשוטה ולספרים דלא גרסי ומי אמר רבי יוחנן הכי א"ש דפריך לתרוייהו אי נמי נקט רבי יוחנן משום דקאמר בהדיא אין כותבין: **ורמז** ואמר כתבו גט לאשתי. כגון שאמרו לו נכתוב גט לאשתך והרכין בראשו ושמא אין צריך לבודקו כמו במתניתין משום דלית ביה דעתא צילותא כדאמרינן בסמוך: **התם** דעתא צילותא היא. לא ידע רבינו יצחק עד מתי יתחשב דעתא צילותא דליכא למימר דנבדקוהו בשעת נתינת הגט דאם כן לא הוה פריך מידי לרבי יוחנן ושמא עד שיודע שנטרפה דעתו יתחשב דעתא צילותא ובגט שכיב מרע אומר ר"י דצריך ליזהר שלא יתקלקל בין כתיבה לנתינה דאם נתקלקל בינתיים אפילו נתפקח לבסוף אין מועיל אפי' לר"ש לקיש דהא לא סמיה בידיה ופעמים ששכיב מרע אינו בדעתו ומספקא אי חשבינן ליה כשוטה או שמא תונבא בעלמא הוא דנקטיה וכישן דמי: **ואי** סלקא דעתך חי הוא אמאי מעידין כו'. דסלקא דעתך דמעידין עליו שסבר מת קאמר ומשני חי וסופו למות לאלתר קודם שימירוהו ב"ד לינשא: **אלא** מעתה יהא גולה על ידו. לשמואל פריך דכיון דקאמר דמת לאלתר היה לו לגלות ולאו אשינויא דחי הוא וסופו למות פריך דכ"ש אי חשבת ליה ככר מת דקשה טפי דקס"ד דגלות תלי במת לאלתר ואם לא מת לאלתר אינו גולה דס"ד דבהכי תלי לישנא דכתיב גבי גלות ויפל עליו וימות (במדבר לה) משמע ליה לאלתר אע"פ שבמזיד חייב אפילו לא מת לאלתר יש חילוק בין מיתה לגלות כדמפלגי בגלות בין דרך ירידה לדרך עליה ובמזיד אין שום חלוק ולית ליה השתא הא דפריך באלו נערות (כתובות דף לג:) ממאי דבמזיד ונקה המכה מקטלא ודלמא בשוגג ומאי ונקה מגלות דמשמע דחייב גלות אפילו לא מת לאלתר(ו): * **חיישינן** שמא הרוח בלבלתו. דווקא בגלות חיישינן להכי טעמי אבל במזיד לעולם חייב ושמא יש שום דרשא גבי גלות כמו שיש חילוק בין גלות למיתה לענין דרך ירידה ועליה והא דמשמע באלו נערות (גם זה שם) כי מוקי ונקה המכה אשוגג דחייב גלות אפי' לא מת לאלתר מיירי בביתא דשישא וכגון דלא פירכס: **בביתא** דשישא או דלא פירכס. מר חשיב בלבול הרוח קירוב מיתה יותר מפרכוס ומר חשיב פרכוס קירוב מיתה יותר מבלבול הרוח ותרוייהו בעו שימות מחמת הרואה ולא מחמת דבר אחר אי נמי מר חשיב פירכוס מחמת רואה משום דכל אדם דרכו לפרכס מחמת שחיטה ומר חשיב בלבול רוח מחמת רואה משום דאתי ממילא אי נמי לא פליגי הני לישני ואינו חייב אלא בביתא דשישא ולא פרכס והש"ס מפרש נפקותא בין הנך טעמי: (שייך לעיל דף סז:) **בודקין** אותו שלש פעמים. פי' שלש פעמים על לאו ושלש פעמים על הן דהיינו ששה פעמים בין הכל ובגמרא דקאמר וניחוש דלמא שיחיא דלאו לאו נקטיה אי נמי שיחיא דהן הן לאו משום דלא ניבעי תרוייהו דתרוייהו בעינן כדפירשנו אלא כלומר וכחד מהן או בלאו או בהן אינו בדעתו וי"ס דל"ג אי נמי ובדיקה זו מפרש בירושלמי כילד בודקין לאו והן אומרים לו נכתוב גט לאשתך אומר הן לאמך אומר לאו (ב) לאחותך אומר לאו לבתך אומר לאו כו': **דבי** רבי ישמעאל תנא. אין נראה לומר דפליגי דבדיקה דמתני' למה לא תועיל אלא דקתני בדיקה עדיפא טפי הכי דליכא למימר ביה דשיחיא דלאו לאו או דהן הן נקטיה שהיא חכמה גדולה כיון שאינו טועה בין ימות החמה לימות הגשמים אפילו בענין שלשה לאו ושלשה הן סירוגין לא בעי: **וניחוש** שמא קרירות אחדיה. ולמה לנו לחושבו כשוטה ולאמר שאינו גט ונעגן אשתו חנם:

אלא

עין משפט נר מצוה

יא א מיי' פ"ב מהלכות גירושין הלכה טו סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קכא סעיף ג בהג"ה:
יב ב ג [מיי' שם הי"ג] טוש"ע שם סעיף מ:
יג ד ה מיי' שם פי"ג הלכה יז סמג שם טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף ל:
יד ו ז ח מיי' פ"ה מהל' רוצח ושמירת נפש הלכה ג:
טו ט י מיי' פ"ב מהל' גירושין הלכה טז סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קכא סעי' ה:

תוספות רי"ד

אמר כתבו גט לאשתי ואחזו וכו' ר"ל אמר כותבין ונותנין לאלתר ור' יוחנן אמר אין כותבין אלא לכשישתפה מ"ט דר"ל דקתני אין דבריו האחרונים כלום ור' יוחנן אמר לך אין דבריו האחרונים כלום דלכי מיתציל לא צריך מיהדר ולאימלוכי ביה ולעולם אין כותבין אלא לכשישתפה במאי קמיפלגי ר"ל מדמה ליה לישן ור' יוחנן מדמה ליה לשוטה וקי"ל ר"ל ור' יוחנן הלכה כרבי יוחנן: איני והאמר רב יהודה אמר שמואל שחט בו שנים או רוב שנים מעידים עליו [ומשני] חי הוא וסופו למות: נשתתק בודקין אותו ג' פעמים וניחוש דלמא שיחיא דלאו לאו או דהין הין נקטיה אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן דאמרין ליה בסירוגין חד לאו ותרי הין תרי לאו וחד הין דבי ר' ישמעאל תנא אומרים לו דברים של ימות החמה בימות הגשמים ושל ימות הגשמים בימות החמה מאי [ניהו אילימא] גושפקי וסדיני וניחוש דלמא קרירה אחדיה או חמה אחדיה אלא בפירי.

מסורת הש"ס

א) לעיל סז:, ב) יבמות קכ:, ג) [תוספתא רפ"ה], ד) ס"א גרשפקר [בערוך ערך גשפק גורס גרשפקי פי' הן גלופקרין], ה) [דברים כח], ו) [וע"ע תוס' כתובות לג: ד"ה ללמד ותוס' יבמות קכ: ד"ה אלא מעתה וד"ה חיישינן ותוס' שבועות לד. ד"ה על פיו], ז) פי' בין כל פעם אומרים לו לאשתך ואומר הן,

גליון הש"ס

תוס' ד"ה חיישינן. עי' שבועות ד' לד ע"א תוס' ד"ה על פי עדים:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומי אמר וכו' משום דסמיה בידן והיכי דלאין סמיה בידן מודה: (ב) ד"ה בודקין וכו' לאמך אומר לאו לאשתך אומר הן לאחותך אומר לאו לאשתך אומר הן לבתך:

לעזי רש"י

קוט"א [קו"ט]. מעיל.

מוסף רש"י

סומקא. אדום (לעיל סז:). מרקא. מרק כמים הרבה (שם).